

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРВИННОЇ ІНВАЛІДНОСТІ ВНАСЛІДОК ЗЛОЯКІСНИХ НОВОУТВОРЕНЬ ДИТЯЧОГО, ДОРОСЛОГО ТА ПРАЦЕЗДАТНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА 2021-2022 РОКИ

Слабкий Геннадій Олексійович

д. мед.н, професор

Шень Юрій Миколайович

к.мед.н.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

Вступ. Захворюваність населення на злоякісні новоутворення (ЗН) входить до числа важливих медико-демографічних і соціально-економічних проблем, які носять глобальний характер громадського здоров'я, що зумовлює їх загальний тягар [1,2].

Мета: дослідити та проаналізувати первинний рівень інвалідності внаслідок злоякісних новоутворень дитячого, дорослого та працездатного населення України за 2021 (передвоєнний рік) та 2022 (перший рік війни проти російської воєнної агресії) роки.

Матеріали та методи. *Матеріали:* дані Центру медичної статистики МОЗ України. *Методи:* медико-статистичний, структурно-логічного аналізу.

Результати. На початку дослідження були проаналізовані статистичні дані щодо первинного виходу на інвалідність дорослого населення та населення працездатного віку України внаслідок злоякісних новоутворень за 2021 та 2022 роки. Вивчалися як абсолютні дані так і показники в розрахунку на 10 тис відповідного населення з підконтрольних Україні територій. Отримані дані наведені в табл. 1.

Аналіз наведених в табл.1 даних вказує на наступне.

Доросле населення. На рівні України за термін дослідження показник не змінився і складав 8,5 на 10 тис дорослого населення. На території 12 (48,0 %) регіонів зареєстровано зниження показника, а на території 13 (52,0%) регіонів зареєстровано зростання названого показника. Гранична різниця показника в

2021 році в розрізі регіонів склала 2,2 разів: від 5,6 в Хмельницькій до 12,3 в Київській області. В 2022 році в розрізі регіонів різниця показника склала 57,5 разів: від 0,2 в Луганській до 11,5 в Львівській області.

Таблиця 1

**Первинна інвалідність внаслідок злжякісних новоутворень в Україні за
2021¹-2022¹ роки (за даними МСЕК)**

Адміністративні території	Дорослого населення				Населення працездатного віку			
	абсолютні числа		на 10 тис. населення		абсолютні числа		на 10 тис. населення	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-
Вінницька	1030	1299	8,3	10,6	821	916	9,4	10,7
Волинська	630	679	8,0	8,7	490	485	8,4	8,3
Дніпропетровська	1998	2159	7,8	8,5	1506	1458	8,4	8,3
Донецька	1197	332	7,6	2,1	910	262	8,8	2,5
Житомирська	915	1125	9,5	1,8	579	769	8,5	11,4
Закарпатська	730	977	7,6	0,3	460	555	6,3	7,7
Запорізька	1415	1021	10,3	7,5	961	536	10,1	5,7
Івано-Франківська	821	1116	7,6	0,3	702	805	8,8	10,2
Київська	1745	1724	12,3	2,1	1036	998	10,1	9,7
Кіровоградська	618	781	8,2	10,6	454	530	8,7	10,4
Луганська	385	11	6,8	0,2	326	7	8,6	0,2
Львівська	1723	2278	8,6	11,5	1405	1646	9,7	11,5
Миколаївська	625	603	6,9	6,7	438	363	6,9	5,8
Одеська	1658	2026	8,8	10,8	1102	1383	8,1	10,3
Полтавська	968	1088	8,5	9,7	818	854	10,3	11,0
Рівненська	867	972	9,9	11,2	658	689	10,1	10,6
Сумська	785	881	8,8	10,1	658	619	10,8	10,4
Тернопільська	596	719	7,1	8,7	428	522	7,1	8,8
Харківська	1895	1315	8,6	6,1	1475	901	9,5	5,9
Херсонська	691	314	8,4	3,9	580	253	10,0	4,4
Хмельницька	565	606	5,6	6,1	434	468	6,2	6,7
Черкаська	718	758	7,3	7,8	435	499	6,5	7,5
Чернівецька	493	754	6,9	10,7	341	419	6,5	8,1
Чернігівська	784	810	9,6	10,1	600	561	11,0	10,5
м. Київ	2389	1580	10,2	6,7	1628	1340	9,5	7,9
м. Севастополь	-	-	-	-	-	-		
Україна¹	26241	25 928	8,5	8,5	19245	17 838	8,8	8,3

¹ Без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим та м. Севастополя

Населення працездатного віку. На рівні України за термін дослідження показник знизився на 0,5 і склав 8,5 на 10 тис населення працездатного віку. На території 12 (48,0 %) регіонів зареєстровано зниження показника, а на території 13 (52,0%) регіонів зареєстровано зростання названого показника. Гранична різниця показника в 2021 році в розрізі регіонів склала 2,2 разів: від 6,2 в Хмельницькій до 11,0 в Чернігівській області. В 2022 році в розрізі регіонів різниця показника склала 57,5 разів: від 0,2 в Луганській до 11,5 в Львівській області.

Далі були проаналізовані статистичні дані щодо первинної інвалідності дитячого населення України внаслідок злоякісних новоутворень за 2021 та 2022 роки.

Таблиця 2

Первинна інвалідність внаслідок злоякісних новоутворень дитячого населення України за 2021¹-2022¹ рік (за даними ЛКК)

Адміністративні території	Всього дітей віком до 17 років включно				в тому числі діти, які вперше у звітному році стали інвалідами			
	абсолютні числа		на 10 тис. населення		абсолютні числа		на 10 тис. населення	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-
Вінницька	197	189	7,06	6,90	24	19	0,86	0,69
Волинська	156	159	6,60	6,78	21	27	0,89	1,15
Дніпропетровська	334	345	5,86	6,16	38	38	0,67	0,68
Донецька	177	143	5,99	4,84	22	5	0,74	0,17
Житомирська	195	190	8,38	8,32	19	19	0,82	0,83
Закарпатська	161	137	5,55	4,75	21	26	0,72	0,90
Запорізька	176	84	6,15	3,00	35	9	1,22	0,32
Івано-Франківська	199	200	7,29	7,42	26	23	0,95	0,85
Київська	239	230	6,60	6,21	29	28	0,80	0,76
Кіровоградська	115	104	7,11	6,59	14	10	0,87	0,63
Луганська	43	25	4,35	2,53	3	-	0,30	-
Львівська	378	350	7,86	7,36	47	36	0,98	0,76
Миколаївська	152	146	7,54	7,40	20	19	0,99	0,96
Одеська	266	259	5,68	5,56	32	28	0,68	0,60
Полтавська	185	173	8,08	7,67	27	17	1,18	0,75
Рівненська	174	179	6,33	6,57	29	30	1,06	1,10
Сумська	128	132	7,83	8,27	17	13	1,04	0,81

Тернопільська	110	102	5,73	5,38	15	10	0,78	0,53
Харківська	270	235	6,32	5,58	35	25	0,82	0,59
Херсонська	94	40	4,88	2,12	18	3	0,93	0,16
Хмельницька	171	162	7,39	7,12	29	24	1,25	1,05
Черкаська	149	140	7,73	7,43	16	13	0,83	0,69
Чернівецька	115	121	6,31	6,67	18	19	0,99	1,05
Чернігівська	133	134	8,58	8,86	17	11	1,10	0,73
м. Київ	371	373	6,51	6,56	47	49	0,82	0,86
м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна	4688	4352	6,28	5,92	619	501	0,83	0,68

¹Без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим та м. Севастополя

Аналіз наведених в табл.2 даних вказує на наступне.

Всього дітей віком до 17 років включно. Показник інвалідності дітей внаслідок ЗН зменшився на 0,36 і в 2022 році склав 5,92 на 10 тис дитячого населення. На території 19 (76,0 %) регіонів зареєстровано зниження показника, а на території 6 (24,0%) регіонів зареєстровано зростання названого показника. Гранична різниця показника в 2021 році в розрізі регіонів склала 2,0 разів: від 4,35 в Луганській до 8,58 в Чернігівській області. В 2022 році в розрізі регіонів різниця показника склала 3,5 разів: від 2,53 в Луганській до 8,86 в Чернігівській області.

Діти, які у звітному році стали інвалідами вперше. Показник інвалідності дітей внаслідок ЗН зменшився на 0,15 і в 2022 році склав 0,68 на 10 тис дитячого населення. На території 19 (76,0 %) регіонів зареєстровано зниження показника, а на території 6 (24,0%) регіонів зареєстровано зростання названого показника. Гранична різниця показника в 2021 році в розрізі регіонів склала 4,2 рази: від 0,30 в Луганській до 1,25 в Хмельницькій області. В 2022 році в розрізі регіонів різниця показника склала 3,5 разів: від 0,16 в Херсонській до 1,15 в Волинській області. В Луганській області випадки інвалідизації дітей в наслідок ЗН не зареєстровані.

Висновки. На рівні України за термін дослідження показник не змінився і складав 8,5 на 10 тис дорослого населення. На рівні України за термін дослідження показник знизився на 0,5 і складав 8,5 на 10 тис населення працездатного віку. Показник інвалідності дітей на рівні України внаслідок ЗН

зменшився на 0,36 і в 2022 році склав 5,92 на 10 тис дитячого населення. Показник інвалідності дітей внаслідок ЗН, які стали вперше інвалідами в поточному році зменшився на 0,15 і в 2022 році склав 0,68 на 10 тис дитячого населення. В розрізі регіонів країни всі вказані показники мають суттєві відмінності.

Література

1. Рак в Україні, 2020-2021. Захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби. Бюлетень національного канцер-реєстру України № 23. Київ-2022.
http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_23/index.htm#hcr

2. Показники діяльності онкологічної, рентгенологічної та радіологічної служби України за 2021 рік. Міністерство охорони здоров'я України. ДЗ «Центр медичної статистики». Київ-2022. <http://medstat.gov.ua/ukr/MMXXI.html>

3. Довідник діяльності онкологічної, рентгенологічної та радіологічної служби України за 2022 рік. ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України. Київ 2023

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я: НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ТА СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Чік Вадим Михайлович

аспірант

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

vadym.chik@uzhnu.edu.ua

Вступ. Серед найважчих викликів для системи охорони здоров'я провідне місце посідають військові конфлікти, які призводять до значних негативних змін у всіх сферах життя. Різке погіршення медичних, економічних та соціальних умов життя прямо та опосередковано впливають на здоров'я